

Boros Ádám: Florisztikai közlemények. I.

(2 eredeti rajzzal.)

Ebben a közleményemben az 1919—23. évi botanizálásaim érdekesebb elszórt adatait és az ezekre vonatkozó megjegyzéseimet közlöm. Az 1919—21. években főleg a Duna-Tisza közével, 1922—23-ban pedig a Nyírség és a drávabalsparti síkság kutatásával foglalkoztam. A m. kir. gyógynövény kísérleti állomás megbízásai folytán azonban közben más vidékeken is megfordultam, mely alkalmakkor, továbbá a Duna-Tisza közén gyűjtött adatok érdekesebbjeit a következőkben állítom össze.

1. *Potamogeton densus* L. Moson megye: a holt Dunaágban, Dunakiliti mellett. (Rajkánál *P. fluitans*, *Hippuris vulgaris* és *Fontinalis antipyretica* is.) 2. *Agrostis canina* L. Pest megye: a nagy-körösi Csókásérdő homokján. 3. *Hierochloa odorata* (L.) Whlbg. Moson megye: Rajka. 4. *Heleochoa Bernátskyana* (Deg.) Boros [*H. alopecuroides* × *schoenoides*] Esztergom megye: szülőivel Muzsla mellett. 5. *Sesleria varia* (Jacq.) Wettst. Pest megye: a Pilis-hegy „Vaskapú” nevű részén, mészsziklákon

1. ábra. A. az *Anthericum liliago*, B. az *A. macrocarpum* felnyíló termése term. nagyságban.

Valeriana tripteris és *Bupleurum longifolium* mal. — Borbás (Budapest növényzete, 48. lap.) a pilisi növényt még a budaival azonosnak vette; az újabb irodalom a Pilishegyről nem említ *Sesleria*-t. 6. *S. budensis* Borb. Pest megye: a Nagyszál keleti szikláin Vác mellett. — Tőkés-nél *S. „coerulea”* néven szerepel. 7. *Carex brizoides* L. Pozsony megye: a Dunaparton a „Záperdő”-nél Somorjával szemben, Rajka közelében. A Dunaparton Rajka mellett *Selaginella helvetica* is. 8. *Anthericum macrocarpum* Boros, *nova ssp. speciei A. liliago* L. [syn.: *A. liliago* Deg. apud. Hollós Bot. Közl. 1910:100, (19.)] (1. ábra.) A typo differt fructibus elongatis oblongo-ovalibus, longitudine fere duplo latioribus [longit. ca 14—15 mm., latit. 6—7 mm.], dum fructus typi ovaliglobosae, latitudine vix vel parum longiores [longit. ca 7—9 mm. latit. 6—8 mm.]. Crescit in Magna Planitie Hungarica in collibus arenosis „Nagyerdő” pr. opp. Nagykörös, ubi d. 25. jun. 1920. legi. — Az *A. macrocarpum* ugyan egyedül csak termésében különbözik az *A. liliago*-tól, bátran tarthatjuk önálló endemikus fajnak, ha tekintetbe vesszük, hogy legközelebbi rokona, az *A. liliago* teljesen állandósult, kevésbé variálós faj. Az *A. macrocarpum* az *A. liliago* elterjedésének határán, meglehetősen izoláltan fordul elő. — Az *A. liliago* mediterrán növény, mi hazánkban meglehetősen ritka, csak a magyar flóravidék karsztos lejtőin fordul elő. Az Alföldről az irodalom mindössze a fent idézett Hollós-féle nagy-körösi adatot közli, mi tehát nem az *A. liliago*-ra, hanem az új *A. macrocarpum*-ra vonatkozik. 9. *Orchis Dietrichiana*

Bogenh. (*variegata* × *ustulata*) Pest megye: a kecskeméti Kiszíreirdő tisztásán, szülői között néhány példány. **10.** *O. Timbali* Vel. (*paluster* × *coriophora*) Pest megye: Kiskörös mellett, szülői közt, csak egy példány. **11.** *Helleborine microphylla* (Ehrh.) Pest megye: Sarlósár és Semberi-major közt, Örkény mellett, homoki cserjésben. Az Alföldről csak Prodan (Terézhalom mellől, Bács-Bodrog megye), Lányi (Szeged mellől) és Hermann G. (Term. rajz. füz. 1885:280., a ferencvárosi Ujligetből) közli. Utóbbi két helyen jövevénynek látszik. **12.** *Dianthus diutinus* Kit. (I. Boros, Bot. Közl. 1920:41.) Pest megye: a pusztavacsi Nagyerdő homokbuckáin (Örkény mellett) *Jasione montana*, *Sedum Hillebrandii*, *Weingärtneria canesc.* társaságában; a nyáregyházai Kelemenerdő homokján. **13.** *Moehringia mucosa* L. Bükkhegység: a szentléleki romok alatt (Felsőhámor mellett, Borsod megye) mézsziklákön, *Aconitum moldavicum*, *Atragene alpina*, *Centaurea indurata*-val. **14.** *Pulsatilla (Anemone) Jolanthae* Boros, *flavescens* × *grandis*, *nov. spec. hybr.* Perennis. Folia pinnis 3—4 paribus, circuitu ovata, latitudine vix longiora [latit. ca 5—6 cm. longit. 6—7 cm.] segmentis 2 mm. [quasi *P. grandis*] latis, apicibus subito acuminatis. Bractearum segmenta partim apicibus iterum 2—3 secta, subito apiculata. Flores campanulati, subnutantes, faucem versus dilatati, sepala obscure purpureo-lilacina, *P. flavescens* maiora, antheris multo longiora. Indumentum patens, rarior ac *P. grandis*. A parentibus floribus mediocris, obscure violaceopurpureis, a *P. flavescens* foliis latius sectis, segmentis paucioribus, a *P. grandis* indumento rariore, segmentis brevioribus, segmentis bractearum subito apiculatis latioribus et apice iterum 2—3-sectis, dum apud *P. grandem* segmenta bractearum longissimae, basi tantum partitae. — Crescit rarissima inter parentes in collibus arenosis ad „Bátorliget“ prope Nyírbátor [Comit. Szabolcs], ubi in prolepsi florendi d. 31. aug. 1920. et in floritu vernali d. 14. apr. 1922. detexi. Plantam hanc novam, quae hungarice „leánykökörcsin“ dicitur, nominavi in honorem dr.-is Jolanthae Murányi. **15.** *Pulsatilla (Anemone) Borosiana* J. Wagn., *patens* × *flavescens*, *nov. spec. hybr.* Perennis. 15—25 cm. [in statu fructifero 40 cm.] alta. Folia pinnatopartita, pinnis plerumque 2—3, segmentis pro more 3—5 dentatis, 2—3 mm. latis. Tota planta pilis brevibus obsita, hirsuta, flores ca 30 mm. longi, nutantes, lilacini, sordide violacei, cum etiam virides sepala filamentis duplo longiora. — Differt a *P. Jolanthae* Boros praecipue pinnis crebrioribus folii et lacinis angustioribus divaricationibusque. — Crescit rarissima inter parentes in collibus arenosis ad „Bátorliget“ prope Nyírbátor [Comit. Szabolcs]. Dicata in honorem Dr.-is A. Boros, qui generi *Pulsatillarum* eo loco omnino studebat. **16.** *Pulsatilla Valentiana (patens* × *grandis)* I. Wagn. (Bot. Közl. 1922:84.) (az előbbivel) legkönnyebben nyári leveleiről ismerhető fel. Ezek a *P. grandis* szárnyas és a *P. patens* tenyeres elágazású leveleinek összes képzelhető kombinációit mutatják. Gyakorik az olyan alakok is, amelyeken a másik szülő csak kis hatást gyako-

rott, milyenek pl. a *P. patens*-hez közel álló azon alakok, melyek ettől csak annyiban térnek el, hogy középső levélrészének igen rövid nyele van. Virágzó állapotban főleg a *P. patens*-től örökölt gyér szőrözete feltűnő, mely a hybridet azonnal jelzi. 17. *P. flavescens* (H a z s l.) B o r b. a Nyírség jellemző növénye, hol a *P. nigricans* Störck-t helyettesíti, mely utóbbi a Tiszát nem lépi át. Azon különböző színváltozatok, melyek *P. pratensis*, *P. nigricans* és *P. montana* néven a Nyírségről ismeretesek, a virág színén kívül más tulajdonságokban talált különbségek alapján föltétlenül a *P. flavescens* alakjai. A *Pulsatillák* általában hajlanak a szín-aberációkra, az összes *P.* fajoknak számos ilyen lususa (modifikációja)¹ ismeretes. A *P. flavescens* elterjedési körzetéből sötétebb színű alakot már Hazslinszky, Rapaics és Simonkai is közölt. A debreceni „Haláp“ homokbuckáin Rapaics² megfigyelése szerint gyengén pirosas színben fordul elő³ [var. *roseolus* Boros ined. (= *P. nigricans* var. *rhodosepala* Rapes. — non Borb.) a typo differt sepalis roseolis]; ugyanezen alak él Bagamér (Bihar megye) körül, honnan Wagner I. egy tanítványa hozta. Ez a színváltozat, úgylátszik, Halápon és Bagaméron is állandó. — Bátorligetben a normálisan kifejlődött *P. flavescens* ezrei között 1—1 példány zöldes (lus *virescens* m.) és sötétbíbor- (lus. *atroviolacea* m.) színű példányt is. találtam. A *P. flavescens*-t a nyírbátori kispircsei erdő, a teremi Bodvai erdő (Vállaj mellett; Szatmár megye) homokján is megtaláltam, ezen kívül még Bátorligetből *P. nigricans* Lengyel, non Störck.), Debrecenből,⁴ Nyíregyházáról⁵ és a Bodrogeközből (Uséke mellől) ismeretes. Simonkai Hazslinszky hegyljai adatát is a *P. flavescens*-hez vonja. Simonkai isazegi adata ellenben téves,⁶ ez nem egyéb, mint a *P. nigricans* színváltozata. A *P. flavescens* szoros vonatkozást mutat a nyugati *P. pratensis*-szel (színében azonban eltérő); valószínűbb, hogy ennek és nem a *P. nigricans*-nak leszármazottja. Az a flora-associatio, melyben a *P. flavescens* a Nyírségen előfordul, az északi mészben szegény homokmezők flórájával rokon (l. Gáyer M. B. L. 1917: 56., *P. „flavicans“* helyett *P. „flavescens“* értendő). — *P. flavescens* a *P. nigricans*-tól határozottan különbözik. Simonkai által (M. B. L. 1906: 180.) már megállapított különbségeken kívül *P. nigricans*-tól a következőkben tér el: virágja hengerded, nem terped úgy

¹ Minthogy ezen eltéréseket semmi külső okra nem tudjuk visszavezetni, modifikációknak kell tartanunk.

² Debrecen flórája. (Erd. Kísér., 1916: 164.)

³ 1923-ban és 1924-ben Halápon járva, bőven láttam normális *P. flavescens*-t, közte a var. *roseolus* csak gyéren fordul elő. Figyelemreméltó, hogy lassú szárításkor a *P. flavescens* sepalái megsötétednek, mire a régi herbariumi példányok vizsgálatánál figyelemmel kell lenni.

⁴ „Nagyerdő“ (loc. class.), Csere, Pallag, Haláp.

⁵ A nyíregyházai erdőben Simonkai (Akad. Közlem., 1870: 179.; M. B. L., 1906: 180.) *P. Zichyi* néven; a Sóstó felé Mágocsy-Dietz.

⁶ L. még Papp Lénárd: „A *P. pratensis* var. *Zichyi* Schur-ról.“ (1913.)

szét, mint az, sőt szájánál gyakran összeszűkül, sepalái rövidebbek és tompábbak, kívülről halvány szennyeslilák, belülről lilássárgák. Az egész növény sokkal gyengébben és egyenetlenül szőrös. Levele sokkal szélesebb, szőrös levélsallangjai szétállóak, berezdelten kifelé hajlók. Levél- és murvasallangjainak csúcsa tompább, hirtelen hegyesedő. Murvasallangjai gyakran csúcsukon 2—3 sallangra hasadnak. Ezzel ellentétben a *P. nigricans* virágjai szétterpedők, harangidomúak, szájuk felé lényegesen tágulnak, sepalái violafeketéek. Az egész növény sűrűn, egyenetlenül, elállóan bozontos. Levél- és murvasallangjai hegyesek, a murvasallangok az alsóbb részükön hasadnak 2—3 sallangra, nem a csúcsukon. — A *P. Zichyi* Schur, mi különben is bizonytalan növény, a leírás és a termőhely fekvése alapján nem azonos a *P. flavescens*-szel¹ (l. Borbás Term. Közl. 1893:331., Rapes Erd. Kísérl. 1916:37.). Szöny, Gönyű, Győr vidékén a *P. Zichyi*-t keresve (Jávorka, Polgár, Boros) csak *P. nigricans*-t találtunk. A *P. Zichyi* föltehetőleg csak a *P. nigricans* színváltozéka (mutációja). — A három telivér *Pulsatilla*-faj (*patens*, *grandis*, *flavescens*) Bátorliget mellett nagy tömegben keverve fordul elő. (A *P. flavescens* ősszel bőven van másodvirágzásban). Köztük a *P. grandis* × *patens* igen gyakori, a *P. grandis* × *flavescens* és a *P. patens* × *flavescens* ellenben igen ritka. A *P. patens*-nek az Alföldön ez az egyedüli ismeretes termőhelye, a *P. grandis* Debrecen vidékén (Nagycsere Hazslinszky, Rapiés; Haláp Boros 1923.) és a Duna-Tisza közén (Káposztásmegyer, Rákos, Monor, Pilis, Örkény, Kecskemét) előfordul. — A bátorligeti buckás, ahol 6 *Pulsatilla* fordul elő, a leggazdagabb *Pulsatilla*-termőhely a világon, mi esztétikai szempontból is egyedül álló. 18. *Papaver hybridum* L., *Malcolmia africana*, *Myagrum*,² *Bifora*, *Lathyrus aphaca*, *Vicia sativa*, *V. angustifolia*, *Caucalis daucoides*, *Valerianella dentata*, *Potentilla collina*, *Adonis flammea*, *Consolida orientalis*, *Althaea hirsuta* stb. társaságában Kunszentmiklós és Homokszentlőrinc (Pest megye) közt, az épülő vasúti töltésen. 19. *Nasturtium officinale* R. Br. Pest megye: az alagi-majori patak mocsaraiban, Rákospalota és Alag közt (gyéren). 20. *Spiraea oblongifolia* W. et K. Budapest: a Felső-Kecskehegyen, Óbudánál. Meglepő, hogy a *Hieracium danubiale* Borb. termőhelye közvetlen közelében ennyi ideig ismeretlen maradt. 21. *Sorbus latifolia* Lam. Veszprém megye: Márkó Kápolnadombjának erdejében; Zala megye: Gyenes mellett (gyűjt. Gáyer). Borbás (Balaton flórája 207., 208., 441. l.) a gyenesi növényt *S. semiincisa* néven rajzolja és írja le. A márkói és gyenesi növény szélesebb és tompább levélkaréjaival a valódi budai *S. semiincisa* Borb. (Term. Közl. 1879:34.)-tól eltér és a *S. latifolia*-val egyezik meg. A Bakonyban az *aria*-csoportból nem a budai *S. danubialis* (Jáv.), hanem egy *S. aria*—*cretica* (*S. meridionalis* Auct., pl. Veszprém mellett)

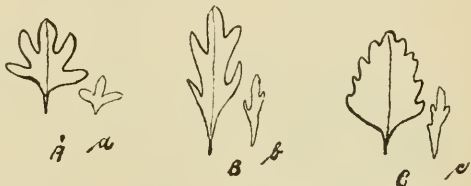
¹ Ebben a kérdésben Papp L. (i. h. 28. stb. lap) más véleményen van.

² Csengőd, Kiskunhalas, Kalocsa mellett, továbbá Farnos és Tápíó-szele közt is (Pest m.).

él; valószínűleg ez a *S. latifolia* egyik szülője. **22.** *Kitaibelia vitifolia* Willd. Pest megye: Margitliget (Pomáz mellett), kertek közlében, valószínűleg elvadulva. **23.** *Helianthemum nummularium* (L.) Dun. A Duna-Tisza között [Prodan-nál (M. B. L. 1915:241.) tévesen *H. obscurum* néven, példánya megvan nekem], Szelevényi erdő (stb. Csongrád megye) Lányi M. B. L. 1915:262., Lengyel Erd. Kísér. 1915:67.), Kecskemét (Nagynyír és Kisnyír), Nagykörös [Csókás-, Nagy- és Pálfúja-erdő; Hollós-nál (Kecskemét növ. 138. l.) tévesen *H. obscurum* néven], Peszéradacs, Sarlósár, [„Borovicska-erdő“ Kerner-nél (Veget. Verh. 48. l.) mint *H. tomentosum*], Örkény (Löwötér, Örkényi-erdő, Örkényi-tábor), Csepelsziget (Soroksárral szemben). — Kerner közlését már Janchen (Die Cistaceen Ost.-Ung.-s 44. l.) helyesbíti *H. nummularium*-ra. A Csepelszigetről Borbás (Erd. Lapok 1885:302.) „*H. vulgare* var. *angustifolium* Jacq., Vis.“¹ néven közli, Degen u. innen „*H. nummularium* var. *pustarum* Borb.“ néven bocsátotta cserébe, utóbbi azonban helyesen a *H. ovatum* alakja [Mat. Term. Közl. (A szerbtövis...) 1893:19] és nem a *H. nummularium*-é, mint ahogy azt Borb. később (Balaton fl. 395. l.) tévesen veszi (l. Janchen i. h. 50. l.) A Duna-Tisza közének belsőbb részén tehát csak a *H. nummularium* fordul elő; úgy Prodan, Hollós, mint Kerner adatai idetartoznak. A *H. ovatum* a Duna-Tisza közének csak felsőbb részén fordul elő, a pesti síkon (Káposztásmegyér, Rákos), a Szentendrei szigeten és a Tápíó völgyében [Tápíószecső; Kerner szerint (Veg. Verh. 47. l.) egész Monorig]. Feltűnő jelenség ez, mert a Buda-Pilisi hegységből a *H. nummularium* teljesen hiányzik. A Duna-Tisza köze tehát ebben a Bakomlyal mutat kapcsolatot (*H. nummul.* a Bakonyban gyakori). A *H. ovatum* a Budai hegységben gyakori, az Alföldön ritka. Mindkét faj az Alföldön keskenyebb levelű, mint általában a hegyvidéken: a *H. ovatum* ezen alakja megfelel a var. *lanceolatum* (Willk.) [*H. pustarum* Borb.]-nak, míg a *H. nummularium* analóg keskenylevelű alakja a var. *oblongifolium* (Willk.) [*H. angustifolium* Borb. l. c. non Jacq., Vis.]. Mindkettő csekély szisztematikai értékű ökológiai alak. **24.** *Pleurospermum austriacum* (L.) Hoffm. Bükkhegység: erdőben a „Bánkút“ mellett, a Bálványhegynél, Felsőhámor közelében (Borsod m.). **25.** *Laserpitium pruthenicum* L. var. *silaiifolia* Boros nov. var. *Glaberrima*, sicuti var. *glabra* DC., sed foliis subtilius sectis, segmentis longe productis, tenuioribus, 2—3 mm. latis, 6—10 mm. longis minus dentatis, *Silai flavescens* folia in memoriam revocantibus distincta. Crescit in pratis humidis [!] ad Bátorliget prope Nyírbátor (comit. Szabolcs),

¹ A *H. angustifolium* (Jacq. Hort. Vindob. III. 29.) kétes, mert nem lehet megállapítani, hogy az *ovatum*- vagy *nummularium*-hoz tartozó alak-e; a *H. angustifolium* Vis. (Fl. Dalmat. III. 146.) pedig a *H. nummularium* még keskenyebb levelű dalmáciai alakja, melynek biztosabb neve var. *linearifolium* (Willk.).

ubi d. 31. aug. 1920. legi. **26.** *Seseli Beckii* Seefried. Pest m.: a Gombos-Pótharaszterdő homokbuckáin, Vasad mellett. **27.** *Astrantia major* L. Pest m.: a Szentlászlóhegy erdejében, Visegrád mellett. **28.** *Gentiana cruciata* L. Pest m.: a nagykörsői Csókás-erdőben. Ugyanitt még *Acer tataricum*, *Veronica spuria*. [A Nagy-erdőben: *Vicia pisiformis* (Nyáregyháza mellett is, *Equisetum hyemale*, *Allium marginatum*-mal), *Lactuca Chalcici*, *L. stricta*]. A *G. cruciata*-t Hollós a Nagynyírről közli. **29.** *Onosma tornense* Jáv. Abaúj-Torna m.: a Tornanádaska fölötti karsztos lejtőn szép mészfőra (többek közt *Carduus collinus*, *Teucrium botrys*) társaságában. **30.** *Pulmonaria Filarszkyana* Jáv. Bukovina: a Capul-hegyen, Kirlibaba mellett, ifj. Simonyi Semadina Sándor, hertérien hősi halált halt barátom gyűjtötte 1917 júniusában, hertéri szolgálata közben. Kirlibaba vidékéről hozott növényei közül még említésre méltók: *Phleum commutatum*, *Ranunculus carpathicus*, *Erysimum Cetzianum*, *Melampyrum saxosum*, *Calaminta alpina*, *Campanula abietina*. **31.** *Myosotis sparsiflora* Mikan Pest m.: a „Monori erdő“-ben Pilis és Monor közt (Felsőnyáregyházai erdő). Ugyanitt még: *Staphylea*, *Evonymus verrucosus*, *Viburnum lantana*, *Rhamnus cathartica*, *Acer campestre*, *Doronicum hungaricum*, *Lithospermum purpureo-coeruleum*, *Viola silvestris*, *Melica altissima*, *Hypericum hirsutum*. A *M.*

2. ábra. A. a. *Veronica triphylla*; B. b. *Joannis Wagneri* (*triphylla* × *praecox*); C. c. *V. praecox*.

sparsiflora-t a megyében Sadler óta nem gyűjtötték; csak Tőkés említi a Nagyszálról. Az Alföld más részén, Szerbcsanádon (Thaisz M. B. L. 1917:168.), Debrecennél és a Deliblati homokpusztán él. **32.** *Veronica Joannis Wagneri* Boros, *V. praecox* × *triphylla*, nov. sp. hybr. (2. ábra.) Annua. Planta tota glandulosopilosa. Caulis erectus, simplex vel ramosus [exempl. nostra 5—11 cm.] folia caulina opposita, pinnatipartita, utrinque incisuris 2—3 profundis, superne in bracteas transgredientia. Bractea lineares, 1—2 incisuris praeditae. Flores solitani [apice caulis], spicam formantes. Pedicelli calycibus aequilongi, petala coerulea. Capsula ovata, tumida, latitudine parum longior, emarginata, pubescens. — Characteres typici huius plantae sunt: *Folius pinnatipartitis* a *V. praecoci* [folia integra crenata —] et a *V. triphylla* [folia palmatis-fida habenti] bene diversa, etiam bracteae utrimque profunde mono-bidentata *V. praecoci* bracteis dentatis, *V. triphyllae* bracteis trifidis, quia etiam *V. verna*, hybrido nostro ± similis plantae bracteis integris longe differunt. *V. verna* foliis pinnatis, capsula dilatata, floribus azureis, habitu simplicis a *V. Joannis Wagneri* toto ceto aliena. Crescit in arenosis „Ujerdő“ inter pag. Ócsa et Alsópakony, ubi d. 30. apr. 1922. inter parentes legi. Denominatum

in honorem archidirectoris Joannes Wagner Budapestiensis.

33. *Plantago rubens* Host. Bükk-hegység fennsíkja: a Lustavölgy fölött és a Jávorkútnál (Hámor mellett, Borsod m.). *Botrychium lunaria*, *Nardus*, *Orchis globosa*, *Listera ovata*, *Aquilegia vulgaris*, *Viola pumila*, *Crepis praemorsa* társaságában. **34.** *Artemisia austriaca* Jacq. Pest m.: homokos helyen, a Bimbótanya felé, Monor mellett. **35.** *Centaurea Beckiana* M. F. Mülln. (*C. Rhenana* × *pannonica*) Mátra: a Nagygyalya hegyirétjén (Gyöngyössolymos mellett, Heves m.).¹ **36.** *Carduus orthocephalus* Wallr. (*C. acanthoides* × *nutans*) Pest m.: Máriaremete közelében (Pesthidegkút mellett) szülőivel.² **37.** *Doronicum caucasicum* M. B. Baranya m.: a Harsányi-hegy³ redejében, Nagyharsány mellett, *Allium ursinum*-mal.

(A növénytani szakosztály 1921 ápr. 27-én, 1922 nov. 8-án és 1923. máj. 9-én tartott üléseiből.)

Greguss Pál: A paraphyllumok fejlődéstörténeti jelentősége.

(20 eredeti rajzzal.)

A növényország fejlődéstörténetével foglalkozók az újabb időben majdnem mindnyájan megegyeznek abban, hogy a lombosmohok és májmohok közül egyik sem vezethető le a másiktól, mert mindkettőnek sajátos fejlődéstörténete van. A kutatók rendszeres egy közös, hypothetikus őst tételeznek fel és ebből kísérik meg a két eltérő típus levezetését. A két mohatípus között genetikai közös sajátságot tényleg alig találunk (l. Goebel: *Organogr.* 14—15. l.). A korpatívek és páfrányok levélzetéhez hasonlóan, különösen a levélzetben van fundamentális különbség. Amilyen genetikai különbség van pl. a *Lycopodium*- és *Filicinae*-típus levélzete között, ugyanilyet találunk a lombosmohok és májmohok között is. Ezt a különbséget pregnánsul hangsúlyozza Wettstein (*Handb. d. Syst. Bot.* 2. Aufl., 294. l.), Lignier O. (*Essai sur l'évolution morphologique du règne végétale*, Paris, 1908) és Jeffrey (Lotry: *Stammesgesch.* II., 405). Különösen Lignier foglalkozott e kérdéssel és kutatásaiból azt az eredményt szűrte le, hogy a *korpatívek levélzete a lombosmohokéhoz hasonlóan, a szár epidermiális szőrözetéből fejlődött volna ki*. Minthogy ezt a fejlődésmenetet nem figyelte meg, egy olyan hypothetikus alakot — *Prolycopodiaceae* — tételezett fel, amelyen ez esetleg bekövetkezhetett. Fejlődéstörténeti dolgozatomban én is e felfogáshoz csatlakoztam. Ebben való

¹ Lunz mellett a Seetal-ban, a Seehof és a Mittersee (Alsóausztria) közt *Centaurea Tátrae* Borb. (*C. scabiosa* × *alpestris*)-t (det. I. Wagn.) gyűjtöttek.

² Hainburg mellett, a Hundsheimerberg-en (Alsóausztria), Scheffer József úrral (Pozsony) *Carduus polyacanthos* (*nutans* × *crispus*) Schleich-t gyűjtöttünk.

³ Napos, köves lejtőin *Bupleurum affine* Sadl.